

KULA

Kunskapsbaserat stöd i utvecklingen av det lokala ANDT arbetet

Förebygg 4 november 2021

Daniel Müller, CAN
daniel.muller@can.se

Varför finns CAN?

- För att förebygga skador behöver samhällsåtgärder utgå från kunskap
- Vi sprider kunskap om konsumtions- och skadeutvecklingen
- Undersökningar, sammanställningar, forskning

Varför finns CAN?

- För att förebygga skador behöver samhällsätgärder utgå från kunskap

Prevention

- Förebyggande åtgärd
- Agera före något oönskat händer
- Finns oändligt många begrepp förknippade med preventivt arbete

Prevention:

- Primär
- Sekundär
- Tertiär
- Kvartiär
- Universell
- Selektiv
- Indikativ
- Individual-
- Allmän-
- Social
- Situationell
- Inverterad
- Preventiv komplementaritet

Dessutom:

- Förebyggande
- Tidigt förebyggande
- Riskfaktorer
- Skyddsfaktorer
- Bestämningsfaktorer
- Intervention
- Reaktiv
- Proaktiv
- Promotion
- Främjande
- Salutogen
- Patogen
- Profylax
- Makro, meso, mikro
- Kontrafaktisk motivering

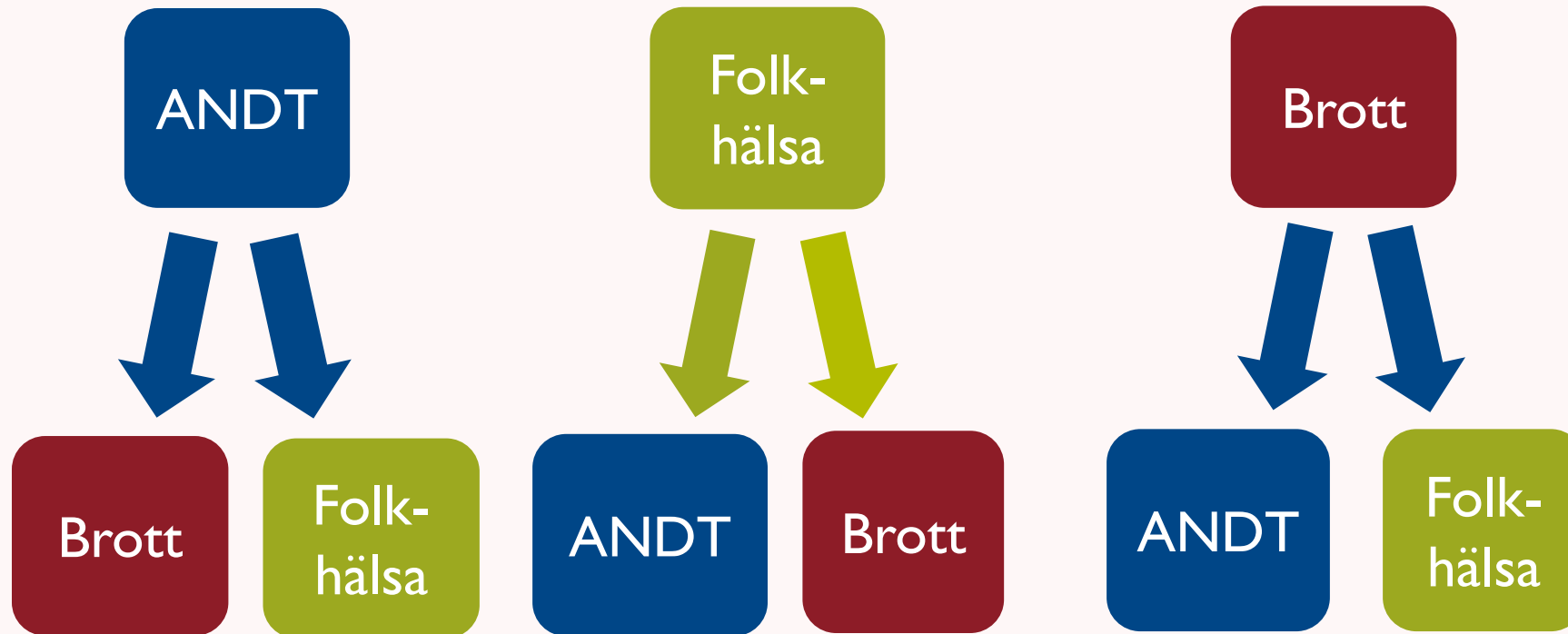
Internationellt:

- Strukturell
- Environmental (Kontextuell)
- Scaffolding
- Developmental
- Informational
- Proportionate universalism

OCH vi ska helst jobba med

- Evidensbaserade multikontext- och multikomponent-interventioner

Olika perspektiv – samma mål

Alla områden har komplexa problem vilket kräver samverkan samt respekt för professionens särart, kompetens och mandat

Kartläggning och målgruppsanalys

Innan en insats kan planeras är det viktigt att undersöka:

- Behovens karaktär och omfattning
- Möjliga orsaker och bidragande faktorer till dessa behov

Detta säkerställer att insatsen är nödvändig och att den riktas mot rätt behov och målgrupp

Viktiga punkter:

1. Vad säger lagstiftning och finns det styrdokument etc
2. Genomföra en kartläggning av ex drogsituationen lokalt eller i specifika grupper
3. Beskriva behovet och motivera insatser
4. Göra målgruppsanalys (risk/skyddsfaktorer, kultur, vardagsliv etc)

Kartläggning och målgruppsanalys

Innan en insats kan planeras är det viktigt att undersöka:

- Behovens karaktär och omfattning
- Möjliga orsaker och bidragande faktorer till dessa behov

Detta säkerställer att insatsen är nödvändig och att den riktas mot rätt behov och målgrupp

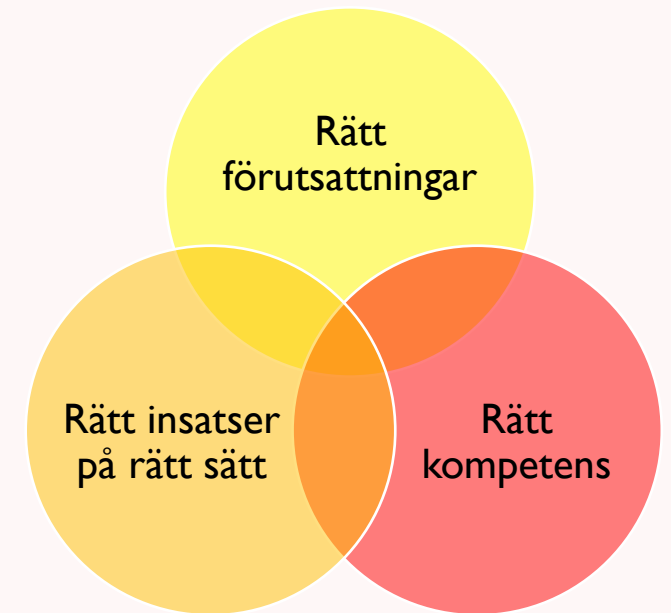
Viktiga punkter:

1. Vad säger lagstiftning och finns det styrdokument etc
2. Genomföra en kartläggning av ex drogsituationen lokalt eller i specifika grupper
3. Beskriva behovet och motivera insatser
4. Göra målgruppsanalys (risk/skyddsfaktorer, kultur, vardagsliv etc)

Framgångsrikt lokalt preventionsarbete

Nycklar till framgång är:

- struktur och långsiktighet
- stöd och engagemang hos kommunledning
- policy och plan med uppföljningsrutiner
- samordnarfunktioner och team med mandat
- mobilisering av många aktörer i kommunen
- opinionsbildande insatser
- evidensbaserad praktik

Kunskaper med stöd i vetenskap eller praktik - Evidens

Det finns allt mer evidens (visshet, klarhet, bevis) kring vad som fungerar och vad som inte fungerar inom det drogpreventiva området

Det handlar om att fatta beslut och bestämma inriktningar på arbetet baserade på den bästa tillgängliga kunskapen

KULA

Syfte:

- Ge stöd till län och kommuner genom att kartlägga ANDT-situationen (*Alkohol, Narkotika, Dopning, Tobak*)
- Med stöd av preventionsindex ge ett samlat mått på omfattningen av det lokala förebyggande arbetet
- Med kartläggningen som utgångspunkt hålla kommundialoger med kunskapsbaserat underlag för diskussion om det framtida arbetet

Vad ingår i KULA

I. Kartläggning

- CAN genomför en kartläggning av ANDT-situationen i den vuxna befolkningen vad gäller *tillgänglighet, konsumtion och skador*
- I stort sätt samtliga data inhämtats från Folkhälsomyndighetens båda databaser (vilka i sin tur baseras på data från flera olika källor):
  - Folkhälsodata
  - Indikatorlabbet

Övriga data beställs från Socialstyrelsen samt från Systembolaget

Vad ingår i KULA

1. Kartläggning

2. **Preventionsindex**

- Ett samlat mått på omfattningen av det ANDT-förebyggande arbetet i kommunerna
- Datakällor från Folkhälsomyndigheten
  - Länsrapporten
  - Alkoholregistret

Läs gärna den nya rapporten om preventionsindex som du finner på websidan

Vad ingår i KULA

1. Kartläggning

2. Preventionsindex

3. Kommundialog

- Syftet med kommundialogerna är att resultaten från kartläggningarna ska bli länets och kommunernas egendom
- Kommundialogen ska ses som ett led i ett utvecklingsarbete och planeras i kommunen
- Dialogen genomförs med fördel som en workshop, där kommunen bjuder in viktiga samarbetspartners som ex region, civilsamhälle och polis

Vad ingår i KULA

1. Kartläggning
  2. Preventionsindex
  3. Kommundialog
  4. **Tillval; Enkätundersökning med kartläggning av organisation och innehåll**
- Syftet med kartläggningen är att få en beskrivning av sin egen organisation samt innehållet i sitt ANDT-arbete utifrån svar från utvalda nyckelpersoner i kommunen
  - Uppgifter hämtas in digitalt i kommunen med hjälp av en enkät och omfattar bland annat:
    - Kunskapsnivå, förbättringsområden, politiskt stöd policys och handlingsplaner, samverkan, budget, prioriteringar och insatser

Vad får man med sig hem?

Län och kommuner som beställer KULA får, förutom ovan nämnda:

- Data för rike, län och kommun
- Data levereras i en Excelfil och innehåller rådata inklusive indikatorförklaringar och källhänvisningar
- När nya data tillkommer kan man enkelt bygga på tabeller och därigenom diagram

Att ta hänsyn till

Indikatorer som presenteras har olika ursprungskällor vilket kan påverka resultaten:

- Vissa registerdata påverkas av turism och/eller gränshandel.
- Vissa bygger på frågeundersökningar och därmed ett begränsat antal svarande
- Vissa bygger på vårdstatistik och polisanmälningar vilka påverkas av bland annat närheten till vård, anmälnings- benägenhet och polisiära insatser

KULA – en del av helheten

- Resultaten är **en av flera** pusselbitar i ett lokalt kartläggningsarbete. Andra delar kan vara andra lokala siffror som ex skolundersökningar
- Titta på **trender** och inte på absoluta tal
- KULA ger en **indikation** om prioriteringar och inriktning vid planering av lokala förebyggande insatser

Citat om KULA

”KULA har gett Blekinge den helhetsbild som vi upplevde saknades för att kunna göra rätt prioriteringar i vårt ANDT-arbete. Materialet presenterades på ett enkelt sätt och kommundialogen med CAN blev ett bra sätt för kommunerna att inkludera viktiga aktörer vid återkopplingen där viktiga samtal om prioriteringar lyftes på högre nivå. Underlaget kommer utgöra en viktig grund i den kommande revideringen av vår regionala ANDT-strategi.”

Jenny Andersson

Folkhälsostrateg och Projektledare

Karlshamns Kommun

Citat om KULA

”Överlag bra samordnat och genomfört. Kände mig trygg hela vägen vilket till stor del berodde på en bra dialog.

Länet har fått ett bra kunskapsunderlag som är otroligt viktigt i det fortsatta arbetet med att ta fram en regional strategi. Det här underlaget ger tillsammans med annan kunskapsinhämtning en grundläggande bild över ANDT bruket och arbetet. Något som är nödvändigt inför kommande prioritering och uppföljning av arbetet framöver.”

Therese Räftegård Färggren

Länssamordnare

Länsstyrelsen Jämtlands län

Tack för att ni lyssnat!

Frågor?

Följ oss gärna på Facebook och/eller teckna dig gärna för vårt nyhetsbrev på www.can.se

Daniel Müller, CAN

daniel.muller@can.se